

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIV.

V Ljubljani 14. sušca 1861.

List 6.

Žalostna Mati Božja.

Glej, kristjan, Marijo Dvico,
Vso britko in žalostno!
Glej to Božjo porodnico,
Oh, nje serce ranjeno,
Kadar smertno sodbo sliši
Svojga Sina Jezusa,
Ki se sklene v sodnji hiši
Grešniga Pilatuža!

O kak milo Mat' zdihuje,
Kadar sreča Jezusa,
Ki pod križem omaguje,
Pada oslavljen na tla;
Ko ne more križa nesti,
Ga strašno pretépajo.
De zlo kervovi po cesti;
Rane mu ponovljajo!

Kak Marijo v serce peče,
Ko Sinu ji martrajo,
Ranijo tud njo boleče,
Kadar Njega križajo!
Vsak žebelj, ki je prebodel
Jezusu roke, noge,
Je Marijo strašno zbdel
V ljubo materno serce!

O preluba, mila Mati!
Kaj čutila si takrat,
Ko so jeli povzdigvati
Križ, ga v zemljo zasaj'vat'.
Ko presveto kri je točil
Jezus 'z svojih svetih ran,
Grešno zemljo milo močil,
Pa od judov zaničvan!

Kaj si, Mati, še prestala,
Tiste strašne ure tri,
Ko si tam pod križem stala,
Kadar Sin nar več terpi!
Ko je Janezu Te zročil,
Svojmu učencu zvestimu,
Njega Tebi priporočil.
Vzel od Tebe tud slovo. —

Kadar Jezus glasno vpije:
„Moj Bog, kaj me zapustiš!“
Žalost skoraj ti zalije
Ljubo serce, vsa medliš!
„Zejin sim,“ tvoj Sin zdihuje,
Piti mu ne moreš dat',
V bolečinah omaguje,
Pa ne moreš pomagat'!

Meč prebode, ljuba Mati!
Tvoje materno serce.
Ko tvoj Sin začne zdih'vati:
„Vse dopolajeno je že!“
Ko je Očetu priporočil
Svojo dušo presveto,
Iz svetá se milo ločil,
Protí Teb' nagnil glavo.

Ko so Sina s križa sneli,
Dali Teb' v naročje Ga,
Okolj Tebe jokati jeli,
Žalovati z dna serca:
Si se ž njimi zajokala,
Mila Mati, prebitko.
Sveto truplo milovala
Sina, grozno ranjeno!

O preluba Božja Mati!
Kdo je vmoril Jezusa?
V strahu moramo spoznati:
Grehi so križali Ga! —
Žalosti, britkosti Tvoje
Smo mi krivi, grešniki!
Zdaj dolge spoznamo svoje,
V sercu razkesani vsi!

Ko si, Mati, žalovala
Tam pod Križem Jezusa,
Si tud' mati nam postala.
Mi otroc' namést' Njega:
Torej pros'mo, Mati mila,
De bi milosti za nas
Ti pri Jezusu prosila
Zdaj in tud' poslednji čas!

Burja.

Prijazno pismo

bratam in sestram sv. Cirila in Metoda za leto 1861.

Dobro delo je, svoje prijatle, brate in sestre vsako leto naj manj enkrat pozdraviti, ako jih obiskati ne moreš, de prijaznost ne vgasne in se serčna ljubezin ne ohladi, tista sveta kersanska ljubezin, ki po besedah sv. Gregorija velike reči dela za božje kraljestvo. Blagovolite torej, dragi družbani pobožne bratovšine sv. Cirila in Metoda, naj Vas to pisemce moje pozdravi po vsih dolinah in planinah slovenske zemlje, ter Vas za sveto bratovščino našo na novo ogreje in oživi, sprositi našim odločenim bratam

edinost in povernitev v krilo naše vsih matere, svete katoliške cerkve. Čujte in pomislite!

Naj lepši in naj bolj mila molitev Jezusova je ona, ktero je molil veliki četrtekvečer gredé s svojimi apostoli na Oljsko goro za edinost vérnih svoje cerkve, rekoč: „Sveti Oče! ohrani jih v svojem imeni, ktere si mi dal, de bodo eno, kakor tudi mi. Pa ne prosim samo za nje, ampak tudi za tiste, kteri bodo po njih besedi v mene verovali; de bodo vsi eno, kakor ti, Oče! v meni, in jaz v tebi, de bodo tudi oni v nas eno, de svet veruje, de si me ti poslal.“ Po tej molitvi Jezusovi je bila naj lepši družina njegova perva cerkev vernih kristjanov v Jeruzalemi, od ktere sv. Lukež v apostoljskim djanji pričuje, rekoč: „Množina vérnih je bila eniga serca in eniga duha; vse je bilo med njimi vsih.“

Na to edinost in ljubezin vérnih kristjanov je sovražniku kraljestva božjiga naj huje zamerzelo; hotel jih je ločiti, de bi jih zamogel pogubiti, ter je seme krive vére med kristjane zasejal, jim ljubezin vgasnil in serce raztergal; ločil jih je telesa Kristusoviga, svete katoliške cerkve. Tako so postali odkrušenci ali razkolniki, odcepljenim vejam ali mladikam podobni, ktere je sovražnik od vinske terté odrezal, de se jim godi, kar usmiljeni Jezus od takih govori: „Jaz sim prava vinska terta, vi pa moje mladike, in moj Oče je vinogradnik. Vsako mladiko, ktera v meni ne rodi sadu, bo odrezal, in vsako, ktera rodi sad, bo otrebil, de več sadu rodi. Ostanite v meni, in jaz v vas; brez mene ne zmorete nič storiti.“ Samo eno znajo in ne prenehajo nesrečni odločenci: svojo mater, sveto katoliško cerkev kolnejo in sovražijo, kakor jih vojvoda teme uči in naganja, duh laži, iz pekla domá.

Premagati vojvoda vsake krive ločitve kersanstva, izprositi našim zapeljanim odkrušenim bratom božjiga duha resnice in pa kersanske ljubezni, je združena molitev naša naj močnejši orožje in naj boljši pomoč. Po izgledi Jezusove premile molitve smo se torej združili pod naslovom sv. Cirila in Metoda, dveh apostoljskih bratov, ktera sta naše predstariše kerstila (v dveh letih bo ravno tavnent let), in nas s sveto katoliško cerkvo poedinila, ter smo stopili v hvale vredno bratovščino, izprositi poedinbo naših odkrušenih bratov in sester. Minulo je spet leto naše bratovšine; pogledjmo torej nekoliko, kako se po sveti v naših zadevah godi, naj bomo veseli z veselimi, pa tudi z žalostnimi žalovali, kteri še neprenehama zavolj pravice in resnice preganjske terpe.

Juterna zarja veselja za sveto katoliško cerkev je povernitev bulgarskiga naroda, ki ob Donavi in Dnestri že nad 1200 let prebivajo in so Turkam v deželski oblasti. Sv. Metod, naš slavní apostol, je Bulgaram sveti evangelij oznanoval, in leta 863 se je dal Bogaris, bulgarski kralj, in z njim veliko pervakov tega naroda kerstiti.

Ošabni carigrški oćak Focij je ravno tisto dobo se od svete katoliške cerkve ločil in izhodno cerkvo od zahodnje rimske cerkve odtergal, ter je razparal tako rekoć sukojo Kristusovo, edinoost njegove svete cerkve. Tudi Bulgare novo pokristjanjene je bil hudobnež s pripomoćjo carigaških cesarjev v svojo nesrečno loćitvo zapletel. Pritepli so se bili med Bulgare tisti čas krivoverski učitelji, in so veliko zmotnjav med ljudstvo zasejali. Taka se vsim godi, ki se loćijo stebra večne resnice, kteriga je Kristus postavil kakti duo prave vere, svete katoliške cerkve.

V toliki zmešnjavi pošlje bulgarski kralj Bogaris k tadanjimu papežu Nikolaju I. leta 865 sporoćnikov, naj mu pošljejo škofov in mašnikov, ki naj bi Bulgare podučili in v pravi veri poterdili. Papež pošljejo Bulgaram dva škofa, Pavla in Formoza, ter dajo odgovor na mnogo dvomov in pomislikov, ktere jim je kralj Bogaris pisal. V kratkih letih so ti duhovniki vso Bulgarsko v sv. katoliško cerkev pripeljali in pokristjanili; ali ravno to je odloćene Greke pikalo, kakti tern v peti. Poglavitni loćuh Focij, carigrški oćak, si je hotel Bulgare osvojiti, dežel-ska carigraska oblast mu pomore; rimske duhovnike preženejo, in tako posilama Bulgare rimski cerkvi odtergajo, ter jih sebi pridružijo.

Veliko so, si papeži prizadevali, Bulgare iz te žalostne loćitve rešiti, pa zastonj; razkolniki so jih preterdo v svoji šaki deržali; serce ljudstva je pa le hrepenelo, se spet združiti s sveto materjo katoliško cerkvo, naj so si ravno razkolniki vse prizadjali Bulgaram te želje pogasiti, ter iskali jih odloćenim Rusam pridružiti. Kamor je pa ljudstvo serce peljalo, se ni ubraniti dalo; Bulgari so sklenili, verni otroci svete rimsko-katoliške cerkve postati, ter pošljejo h koncu pretekliga leta 1860 sporoćnikov iz vsih krajev bulgarskih v Carigrad h katoliškemu in armenskimu patrijarhu, de naj bi jih v imenu papeževim v sveto katoliško cerkev sprijela in poedinila, loćene otroke s svojo ljubo materjo. Dva viši duhovna (arhimandrita) in več drugih duhovnikov bulgarskih, v družbi svojih pervakov in nekoliko stotin Bulgarov, kteri v Carigradi bivajo, so se 30. grudna, v nedeljo pred novem letam 1861, slovesno loćitvi odpovedali, in rimsko katoliškemu patrijarhu armenskimu Hasunu v prićo latinskiga patrijarha in vse duhovšine v cerkvi zvestobo zaobljubili.

Priporočili so se poedinjeni Bulgari s ćednim, priserćnim pisnam materni skerbi rimsko katoliške cerkve, ktera je od nekđaj blagor juternih kristjanov pri serci imela, pa tudi prosijo, naj ohrani njihove svete šege, obrede in duhovstvo, de bojo njihovi rojaki mirni in varni pred podpihovanjem in strašenjem, kteriga jim razkolniki delajo, ter jih premotiti želē, de bi se ne poedinili.

Nadškof in armenski patrijarh Anton Hasun so Bulgaram z velikim veseljem odgovorili, ter pohvalili njihovo poedinjenje s sveto rimsko katoliško cerkvo, kakor so cerkveni oćetje v vesoljnem florentinskem cerkvenem zbori sklenili. Obljubili so jim, de se bodo njihovi cerkveni obredi in svete šege nespremenjene ohranile, kar so že sveti oće papež Pij IX. leta 1848 vsim jutranjskim kristjanam obljubili, ki se hoćejo poverniti v naroćje svoje prave matere, svete katoliške cerkve. Tako bojo vse cerkvene šege bulgarskiga naroda posvećene, in njih duhovšina v cerkveni službi poterjena. „Dragi otroci,“ pišejo dalje, „bodite mirni in potolaženi! Ne verjemiti onim, ki le svojiga dobićka išejo, ne pa Kristusoviga. Ostanite zvesti podložniki cesarja, kteri je v celem svojem carstvu kristjanam prostost vere dovolil, ter njemu in njegovi oblasti pridno služite po povelji Kristusovem, ki veli: „Dajte cesarju, kar je cesarjeviga, in Bogu, kar je božjiga.“

V nedeljo pred novem letam ob sedmih zjutraj je arhimandrit Makarij sveto mašo služil, in je priserćno besedo govoril od velike sreće te dogodbe. Turški car se je toliko

prijazniga skazal, de bi lahko mnogim keršanskim deželskim vladarjem, kar sveto vero zadene, posnemanja vreden izgled bil.

Ravno tako se je tudi na otoku Kandii okoli 200 družin v sveto katoliško cerkev povernilo. In kar se v tih krajih turškiga cesarstva za nas veseliga godi, se tudi po drugih jutrovih deželah velike Azije kaže. Nekak prijazen duh odloćene staroverce za sveto katoliško cerkev ogreva in oživlja, kteri le priložnosti išejo, se poverniti v naroćje svoje matere, svete katoliške cerkve, od ktere so jih ošabni poglavarji svoje dni toliko hudobno odtergali. Zaupajmo, de jim bo naša braterna molitev tudi v prihodnje tega dobriga duha od Oćeta vsega usmiljenja sprosil in ga množila.

Dokler se pa mora naša sveta cerkev na tem sveti neprenehama za nebeško kraljestvo vojskovati, ćujemo tudi žalostne reći, kako hudo se pravovernim kristjanam posebno na Rusovskem godi, kteri noćejo svoje svete cerkve zapustiti in v obćino rusovskiga loćinstva stopiti. V Porocovi na Poljskem so prebivavci katoliški veri zvesti ostali, će so jih ravno leta 1840 posilama katoliški cerkvi odtergali, in rusovski vtisnili. Bili so loćencam sicer pripisani, ali njihovo serce je katoliško ostalo. Srkivaj so hodili h katoliškim mašnikom k spovedi in k svetimu obhajilu; pa to ni dolgo serditim razkolnikom prikrito ostalo. Dežel-ska gosposka zvē, in dežel-ski oblastnik se podā v Porocov katolicāne porusit. Pokliće Porovćane, in jih hudo začne kregati, zakaj so svojo vero premenili. Poroćani mu odgovorijo: „Mi svoje vere ne zapustimo, temuć le sveto vero naših oćetov ohranimo, ter se je zvesto deržimo, ktero nam vzeti hoćete.“ Kedar ni z besedo kaj opravil, pošlje svojiga pomagāca z vojaki in berići nad Porovćane, ktere sprejme Pićolka, loćenski pop. Zaćnejo jih nago-varjati, naj se odpovedo rimsko katoliški veri; ali žene in device se serćno ustavijo, in zagovarjajo svojo sveto vero. Na to loćijo serditi trinogi ženske od moških, in jih začno neusmiljeno pretepati. Grozovitno in kervavo so vse pretepali, kteri niso hotli svoje svete vere zatajiti, in njih jokanje se je daljeć krog slišalo. Med temi mućeniki je bil mladenć 14 let star, po imeni Štepan Sohon, pastir tistiga terga. Med kervavim tepenjem svojim trinogam odkritoserćno povē, rekoć: „Ako mi hoćete tudi meso z života stergati s svojim tepenjem, bojo pa moje kosti v nebesa klicale, de sim katolišk kristjan.“ Popova, vojaškiga poveljnika, kadar to sliši, sveti strah obide, začne Štepana vsega raztepeniga in kervaviga pregovarjati, naj vender svojo vero zapusti; hoće ga deželskimu poglavarju priporočiti, ter bo imenitno in dobro službo prejel. Štepan ves miren odgovori: „Jez sim ćednik v svojem tergi; sim s svojo službo zadovoljin, in boljši službe ne potrebujem.“

Tudi stariga katoliškiga fajmoštra Oleukita in kaplana Koćcija, ktera sta te uboge ljudi spovedovala in obhajala, so zgrabili in hotli kervavo strahovati; ali Bog je stariga fajmoštra k sebi vzel; od same žalosti so umerli dobri pastir; mlajšiga kaplana so pa v jećo vergli, ker se je prederznil ubogim razkropljenim ovćicam Kristusovim v dušnih potrebah postreći. Enako neusmiljeno so delali s pravićnimi katolicāni tudi po drugih krajih, kakor v Zabiali, v Černovici na Poljskem, kajti hoćejo rimsko katoliške posiliti, de naj se naši sveti Cerkvi odtergajo, in rusovski pridružijo. Tako se našim bratom in sestram med razder-tuhi godi; pa veči del takih in enakih terpinćenj se ne zvemo, zakaj vsih takih popisov ćez svojo mejo v naše kraje ne pustē. Po tri mesce hodi tako pismo iz roke v roko, od vasi do vasi, poprej kot srećno na avstrijansko ali pa porusko zemljo dospē, in se med nami razvē. Krić nedolžno terpinćenih kristjanov pa v nebesa vpije; le pod-perajmo njihovo vpitje s svojimi molitvami, ter zaupajmo, de bomo uslišani. Naša združena molitev bo dušni led

ločenih bratov razbila, milost božja jim bo posijala in ogrela njihovo merzlo, neusmiljeno srce; spoznali bojo svojo zмотo, opustili svoje slepo sovraštvo, in se povernili, kakor verni Bulgari, v materno krilo svete katoliške cerkve.

Kar število bratov in sester sv. Cirila in Metoda zadeva, nam iz daljnih krajev za letas ni ravno veliko novih udov naznanjenih; pa zaupamo, da se ni pomanjšala naša bratovšina, marveč pomnožila. Iz Češkiga nam je veselo pismo došlo, da je v severnih krajih Češkiga okoli 7000 novih družbanov v našo bratovšino pristopilo; celo v knežiji Glaški, v porusovski Šlezii, imamo bratov in sester lepo število, ki z nami molijo za poedinjenje ločenih Grekov. In taka mora biti, ako nam prava kersanska ljubezin ne vgasne. Veliko serditih sovražnikov naša sveta cerkev v sedanjih dneh ima, kateri jo od vsih krajev stiskajo; naj hujsi so pa njeni domači, kateri so si v roke segli, jo podkopati in iz korenine ukončati. Ukončali je sicer ne bojo, pa zgubiti jo utegnejo, kajti bo takim hudobnežem božje kraljestvo vzeto, in drugim dano. Ako se pa sovražniki naše svete cerkve množijo, skerbimo, da bo tudi število prijatlov in pomagavcov, družbanov in pridnih družban sv. Cirila in Metoda od leta na leto rastlo, da naj se po naših serčnih zdihljajih novo število razdernih preoberne, in v naročje svoje ljube matere poverne; in če ravno sveta katoliška cerkev doma nekoliko malopridnih otrok zgubi, po drugih krajih stokrat več vernih ovčic pridobi. Tako bo njeno in naše veselje dopolnjeno po zasluženju in prošnjah svetih bratov in naših aposteljnov sv. Cirila in Metoda.

Anton Slomšek.

Pogovor dveh protestantov od Lutrovih nauk.

Poleg nemškiga. — Spisuje Marešič.

Četerti pogovor.

Nezmotljivost katoliške cerkve.

(Konec tega oddelka.)

Bogoljub. — Zdaj, Vilko, še enkrat vse skupaj povzemi, Luter pravi, da zunaj kersanske cerkve ni zveličanja; pravi tudi: Pod papeštvom je prava lepota kersanstva; še veli, kakor si bral: V papeštvu je vera, kersanska cerkev in sveti Duh;“ zamorem tedaj po pravici po njegovim (Lutrovim) nauku reči: **Zunaj rimske cerkve ni zveličanja.** Tega nauka se hočem deržati, in rimsko-katoliški kristjan biti. Hočeš mi, Vilko, družino delati?

Vilko. Molči mi od kaj taciga! vender spoznati moram, da ne vém, kako se vse te reči vežejo: Luter tako lepo in sveto piše od rimske cerkve, zakaj se je pa od nje odločil?

B. Zakaj, da je odpadel, ne vém, če tega nočem verjeti, kar katoličani od Lutra pripovedujejo. Bom ti raji družikrat povedal, kaj vse sim od Lutra bral ali slišal.

V. Mislim, za to je odpadel, ker je toliko zmót in razvad nahajal v katoliški cerkvi.

B. — Dozdaj mi nisi nobene zmote ali razvade rimske cerkve pokazal, in če so tudi kateri udje te cerkve zmote učili, to cerkve ne zadeva, ona veliko več zmote zaničuje; nikoli noben pameten človek ne more toliciga vzroka pokazati, da bi zavolj tistiga sveto cerkev smel zapustiti. To tudi Luter spozna. Vzemi v roke prvi zvezek, in beri, kar je on 1519 svojim protivnikom pisal. Stran 166. b.

V. „Desiravno v Rimu tako stoji, da bi bilo lahko boljši, vender ni ne ta ne drug vzrok tako velik, in tudi ne more biti, da bi se od nje (rimske cerkve) kdo smel ločiti in odtergati.“ He, he!

B. Beri naprej!

V. — „Edinost moramo spoštovati, in se ne smemo kratko nikar ustavljati zapovedim.“ — To je nezapopadljivo.

B. Beri še naprej stran 167. a.

V. „Rimskemu stolu moramo v vsih rečeh pokorni biti!...“ Plentaj ga, zakaj pa tega ni storil?

B. Le miruj, stari! ni še vse. Luter šteje tiste h krivo-vercam, kateri se rimskemu stolu terdovratno ustavljajo, in mu zoper govoré.

V. Ni mogoče! ali pa je to rekel kot minih.

B. Ne, ne; on je to pisal po prenareji; ne reci tedaj, da takrat še ni bil zadosti razsvetljen; dobro veš, kakošni odgovor je on na take besede dal.

V. No pokaži mi.

B. Poiši v prvem zvezku, stran 12. a. tu najdeš njegovo protestacijo, upor.

V. — „Ko je to bogoslovski prepir, da pa nekterih serca umirim, kateri so se nad samim tekstom od odpustikov pohujšali, hočem vnovič ponoviti protestacijo ali upor, kakorsén je v velikih šolah v navadi. Pričujem, da nočem nič reči, se ničesar deržati, kakor tega, kar je naprej v svetim pismu, na to v svetih očetih sv. cerkve vterjeno, kar je rimski stol prevzel, in kar je v papeževih pravicah in določilih (dekretalih) pisano... Iz mojiga pričevanja se vidi, da sim dosti razumno pokazal, da se zamorem zmotiti, zato pa krivoverec nočem biti.“

B. Lej stran 114. a, njegovo drugo pričevanje, kardinalu pisano.

V. „Ko sim človek, kateri se zamore zmotiti, sim se podvergel, in se podveržem spoznanju in sodbi svete cerkve.“

B. Beri dalje, kako se on na strani 121. b. v svojem pismu do kardinala Toma Kajetana rimskemu stolu podverže.

V. „Ta svet še ostane, da bom z boljšimi vzroki premagan, kateri so (če sim vreden), glas neveste (kersanske cerkve) čez to reč poslušati, kajti gotovo je, da ona glas ženina Kristusa posluša. Prosim tedaj v ponižnosti in pokoršnosti, naj Vaša očetovska ljubezen to negotovo reč svetimu gospodu Leonu X. naznani, da jo cerkev spozna ali overže, ali jo verovati zapové. Nič družiga ne tirjam, kakor da cerkev sodi, in ti sodbi se podveržem.“

B. Beri stran 144. a., kar je Luter sam 1519 papežu Leonu X. pisal.

V. Nehaj, stari! toliko moram dansi brati; se mi bo gerlo usušilo.

B. Le še to, potlej bova po čem drugim se ozerla.

V. — „Zdaj presveti oče, pričam pred Bogom in pred vsimi stvarmi, da nisim nikoli volje imel, in je še dansi nimam, se terdovratno rimski cerkvi in Vaši svetosti ustavljati. De, spoznam odkrito, da ta cerkev ima oblast čez vse, in da se v njej esih in na zemlji mora nar višje ceniti, samo Jezus Kristus je Gospod nad vsim. Zatorej Vaša svetost naj ne verjame lažnjivim ustam, ktere od Lutra drugač govoré.“

B. Še je stran 58. a. nekaj od pisma, kteriga je Luter papežu Leonu X. pisal, hočem ti ga brati.

V. Daj mi ga le sem; sim bil tako dolgo že bravec, hočem še zdaj biti: „Zatorej, presveti Oče, padem pred Vašo svetost, in se podam z vsim, kar sim, in kar imam. Vaša svetost naj z menoj po svoji volji ravna. Pri Vaši svetosti je, meni prav dati, ali ne; mi življenje pustiti, ali ga vzeti. Naj se zgodi, kar koli: nič družiga nočem vediti, kakor to, da Vaše svetosti glas je glas Kristusov, kateri po Vas dela in govori.“

B. Kaj misliš, Vilko, je Kristus Antikrist?

V. Kaj mi staviš tako bogoklevsko vprašanje, Bogoljub?

B. S tem vprašanjem nočem nič družiga reči, kakor to: Če je velika bogokletva, Kristusa Antikrista imenovati, so tudi vsi tisti bogoklevci, kateri rimskiga papeža ime-

nujejo Antikrista, ko naš Luter pred Bogom spozna, de on glas papežev za Kristusov glas ima.

V. Ne vem, kaj bi ti na to odgovoril. Luter imenuje pozneje papeža tudi Antikrista.

B. Vem dobro; na to bi ti lahko rekel v čast Lutrovo ostri — al — al. Pa naj bo, zdaj molčim, miren hočem biti, de se ne zaletim, kakor Luter, sej ti si mi to tudi svetoval in spoznal.

V. Sim to rekel?

B. Si rekel, de kot dober kristjan moraš si misliti, de človek le takrat po kersansko piše, če mirno brez pohujšljivih, zabavljivih besed piše.

V. Res je to.

B. Zatorej sklenem, de je Luter te besede, ktere si danes bral, po kersansko pisal, tih se hočem deržati in ... hočem katolik postati.

V. Tako delec se nisi prišel, če tudi vse cene, ktere sva že pretehtala, za resnico vzamem; še je družih členov, kterih poterditi ne moreva. Za to jutro imam zadosti; po poldan se pridem, če imaš kaj časa.

B. Ni ti priti treba, kajti pri meni pri kosilu ostaneš. Pojdiva za kratek čas na vert.

Beseda zastran novih postáv in volitev poslancov.

Po novih postavah bo ljudstvo poslance volilo, ki bodo cesarju pomagali postaviti in vladati.

Ako bodo ti poslanci pravi možje, bo to velika sreča za dušne in telesne potrebe podložnikov. Ako bodo pa najemniki, izdajavci, zanikarneži, nejeverniki itd., utegnejo veliko zlega napraviti.

Zbor, v kterim se bodo vse potrebe vravnovale, bo dvojin; deržavni zbor za vse cesarstvo skupej, in pa deželni zbori za vsako deželo posebej.

Veliki zbor za vse cesarstvo ima dva razdelka, ali dve zbornici: gosposko zbornico in poslansko zbornico, ki se imenujeta tudi zgornja in spodnja zbornica.

V zgornji zbornici so udje iz cesarske rodovine, veliki škofje, knezji škofje, in nekteri drugi imenitni žlahtniki. V to zbornico ljudstvo nič ne voli.

V spodnji zbornici velikiga zbora za vse cesarstvo bo sedelo 343 poslancev ali zbornikov, ki jih bo ljudstvo volilo. Iz vsake dežele jih bo nekaj; če je več dežela, več odbornikov bo v zbor pošiljala. Naša dežela jih bo pošiljala po 6 moz ali poslancev. Teh moz pa ne bodo ljudje sami naravnost volili, ampak volil jih bo zbor njih domače dežele; za Krajnsko jih bo volil deželni zbor v Ljubljani.

Tvarine za obravnavo v deržavnim zboru so bolj splošne, n. pr., vojaške, denarne, colne, kupcijske, pošne, železnice reči; dohodki, stroški, posojila, zadolženja, davki, daci v cesarstvu itd.

Deželni zbori pa obravnavajo posebne reči, ki se njih dežel tičejo, kakor kmetijstvo, deželne stavbe in naprave, dohodki in stroški, davki, cerkvene in šolske reči itd.

Deželni zbor bo imela tedaj vsaka dežela posebej zase. Za ta zbor bo ljudstvo zbornike ali poslance volilo. V tem zboru, kakor je bilo rečeno, se bodo potem poslanci za veliki zbor vsiga cesarstva volili. Torej je tudi zato veliko na tem ležeče, kakošni možje se bodo v deželni zbor volili.

De se v zboru vse redama godi, ima zbor svojiga predsednika, kteriga cesar voli.

De se kaka reč v postavo povzdigne, zamore svetovati cesar ali pa zbor, ali posamezni zborniki. Mora pa taki predlog cez polovico poslancev sprejeti in cesar poterditi; sicer nič ne velja.

Krajnski deželni zbor bo imel 37 zbornikov ali poslancev. Le-ti so: Mil. knez in škof ljubljanski; 10

grajšakov; 8 jih izvolijo mesta in tergi; 2 trgovci ali kupei; 16 pa soseske ali srenje po kmetih. Med mestničani in teržani Ljubljana voli 2, Idrija 1, Kranj in Loka skupaj 1, Teržič, Radolice in Kamnik 1, Verhnika in Lož 1, Novo mesto, Višnja gora, Črnomelj, Metlika, Kostanjevica in Kerško 1, Kočevje in Ribnica 1.

Veliki ali deržavni zbor in pa deželni zbori se bodo sklicovali vsako leto.

Pervi deželni zbor za Krajnsko bo že 6. prihodnjiga mesca mal. travna v Ljubljani. Pervi veliki ali deržavni zbor za vse cesarstvo se začne pa 29. prihodnjiga mesca mal. travna na Dunaji.

Volitve za deželni zbor se bodo tedaj berž ko berž začele, in na njih je veliko ležeče. Zakaj poslanci bodo mogli biti možje, ki potrebe dežele dobro vedó, in jim je mar tudi taistim v okom priti, kjer je treba. Pa morajo bititudi spretni, pripravní, potrebno učeni, de se bodo vedili odrezati.

Posebno potreba pri vsim tem pa je, de so vestni, pošteni možje, ki se Boga bojé in svojiga bližnjiga zavoli Boga ljubijo ter mu dobro hočejo.

Opomnimo, de v deželnim zboru se bo govorilo tudi zastran cerkvenih reči, zastran šol, v kakošnim duhu naj se vredevalo itd. Utegne pogovor priti zastran naselbe tujcev, judov, krivovercov v deželo. So pa možje, ki jim je za vse več mar, kot za katoliško vero, desiravno so katolicanje. Fej jih bodi! Taki niso za poslance. Ako taki neverec v zbor pride, bo edino pravi veri naših očetov ali nasprotoval, ali pa saj v njen prid ne bo kej prid storil. Če taki neverni možje celo prevago v zboru dobijo, utegne dežela hitro preplavljena biti z vsaktero plažo, s pijavkami, ki bodo slovenske krave molzle, Slovence pa zatirale, in vsaktere pritežnosti utegnejo deželi nakopati. Med gosposkimi je sedanjí čas taka šega, de se mnogi s tem ustijo, ko jim je enako, bodi si kdo jud ali turk. Ti možje se ne bodo pečali za našo vero in nar berže tudi za slovensino v naših solah ne. Oni ložej vidijo turka kot dobrega katolicana. Naša dežela je katoliška, in vsak pošten Slovenec se mora poganjati, de taka ostane. Sovražnik katoliške vere ni za poslanca na Slovenskim.

Gledati je s tem bolj, de se pošteni možje volijo, ker ta volitev velja za 6 let in volivci svoje volitve ne morejo preklicati. Tudi morajo poslanci za to biti razumni možje, ker morajo v zboru samostavno delati in se poganjati. Od volivcov ne smejo nikakoršnih ukazov ali povelj dobivati.

Pismo kmetam,

v kterim je povedano, koga naj kmetje v deželni zbor volijo.

Spisal neki posestnik.

(Po prilogi v Oesterr. Volksfreunde.)

Ljubi prijatli!

Cesar hočejo, de naj se vsi stanoví njih cesarstva na deželnim in deržavnim zboru poslušajo, de naj se skupej posvetujejo in skupaj z njimi sklenejo, kakošne postavbe se bodo v prihodnje na Avstrijskim dajale, postavim, kako naj se davki razdelijo itd. Mi kmetje kratko malo nismo zadnji zmed vsih. Kmetje so bili, prejden so bili roko-deleci, umetniki in učeni. Kmet vse druge ljudi živi; kmet je vsim ljudem potrebin. Mi kmetje se bomo tedaj za svojo reč potegnili, kakor se bodo mestni gospodje za svojo, in ne bomo pripustili, de bi nas kdo za našo pravico prekanil, ogoljfal, žulil.

Koga se nam pa je bati in varovati pri zborih in volitvah? Morebiti cesarja in njegove vlade? Tega ne? Ko bi nas cesar ne hotel poslušati, bi nas v deželni zbor ne klicali. Se nam je morebiti naše gosposke bati? Tudi ne; ker ona le to stori, kar cesar ukaže in naše volitve vodi ali vravnaje. Ali morebiti nekdanjih grajšakov? Kratko

in malo ne! Oni kmetvajo, kakor mi, in so v tem pomenu tudi kmetje. Koga se nam je tedaj bati? Ob kratkim bom vam povedal svojo misel. Slabih poslancev se nam je bati. So sem ter tje napol študirani gospodje, ki imajo malo poštenja in dobrija imena, vére pa še nar manj. Taki ljudje bi pa radi, da bi jih kmetje za kej naredili, namreč: za poslance na deželni zbor.

Tacih se je bati. Kaj taki človek vé, kje kmeta čevlji žuli? Kako se bo taki za vaš prid poganjal, ki komej plug pozná, rovnice in krivača morebiti še ne?

Očitno je, da ne morejo vsi iti v Ljubljano na deželni zbor, temuč morajo le pripravi za to zbrani biti. To se bo pa tako le godilo. Okrožna gosposka vas bo ob odločenim dnevu sklicala, kateri imate pravico voliti, in vsakih pet ste mož bo eniga moža izvolilo. Ti od vas zvoljeni se imenujejo še le pravi „volivci“, ki bodo poslance volili. Pridite pa le vsi k ti volitvi, ljubi prijatli! Tukaj gre za vašo kožo. Kakoršne možé bote volili, take bote imeli, da jim bote svoj blagor in gorjé zaupali, ali kakor pravijo milostljivi Lavantinski škof v svojim pastirskim listu: „Kakor si bote postlali, tako bote ležali.“ Ako pa prekanjenim ljudem pustite ro-č, da vam volijo, ktere se jim zdi, se bo vam samim vtepalo, pa bo prepozno.

Ljubi prijatli! Naj ste že „predvolivci“ ali pa „volivci“, glejte, da bote trezni volili. Nikarte, da bi se ga kdo poprej naserkal, in se dal potem komú prettantati in bo volil, kogar si bodo. Nikoli nikogar ne voliti, če ga dobro ne poznate. Volite dobre kristjane, verle in poštene možé, ki imajo povsod dobro ime, ki znajo tudi umno in na serce govoriti, da bodo kej opravili. Volite možé, ki med vami živijo, ki imajo posestvo med vami, ki žalost in veselje z vami uživajo. Kdor ima te lastnosti, on je pravi mož za vas — bodi si že umeten posestnik ter kmetovavec, ali vaš gospod fajmošter, rokodelic z zemljišem vred itd.

Ako se vam kdor si bode ponudi, da ga volite, bodite previdni! Lahko si mačka v žaklji kupite, ki vas takrat boža, potlej bi vas pa praskal. Malo je še opravljeno, ako ga samo vprašate: „niks tajč?“ prepričati se morate, če se na vašo reč razume ali ne? Vprašajte ga: Ali ste jud ali kristjan, z drugimi besedami: Ali vam je kej mar za našo katoliško vero, ali morebiti samo za tiste petice, ki bi jih mogla dežela vam plačevati zato, da bi jo še po drugi strani derl?

Ne pozabite, da hvala iz lastnih ust smerdi, le iz družih diši. De je kak mož za volitev, mora že dolgo časa po svojih delih vsi okrajini znan biti. Iz njegoviga sadu ga bote spoznali. Ako bi vam kak ptujec ponudil zapisane imena na listu, da jih volite, si rajši s tistim listom tobak zažgite, vi pa volite možé, ki jih poznate. Vedite tudi, da je to vestna reč in ste pred Bogom odgovorni, ako zvolite malopridneža, veri ali sicer deželi v škodo. Cesar hočejo s kmetov slišati, kaj je kmečkim ljudem potreba, ne od družih, ki bi se pritepli, od kodar si bode.

Poslušajte moj svet, in bote z Božjo pomočjo prav volili in od svojih volitev tudi sad imeli.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

V Ljubljani, ki se poslednje čase sicer ni preveč belo skazovala, se postni čas veliko dobrija in spodbudniga godi. Po vsih cerkvah so postne pridige prav obilno obiskovane. V stoljnici sami milost. škof nejeverstvu, napuhneni in dozdevni učenosti in potuhi sedanjiga časa prav do živiga segajo; kdor ima še kej blaziga čutila in zmožnosti za resnico, jo lahko spozná iz prepričavih, razločnih in neoverzljivih dokazov in razjasnovanj. Zraven tega so prav obilno po cerkvah križev pot moli, ki ga pogosto vv. čč. gg. fajmoštri sami ljudstvu vodijo; v šenkla-ži, kjer je nov križev pot, prihaja vse polno ljudstva. —

Zastran bratovšine za vedno česenje sv. Rešnjiga Telesa in v podporo ubožnih cerkev, ki se vedno in veselo množi in razširja, morebiti ne bo odveč, ako opomnimo, da bi bilo dobro, naj bi po tistih krajih in duhovnijah, kjer so njeni družniki, gg. duhovni tajistim zavolj odrajtla letniga doneska v misel vzeli. Ker če bolj redama in o pravih času mali darovi skupej pridejo, ložej in več se bo spet pripravilo za ubožne cerkve.

Iz Ljubljane. Za deželni zbor naše dežele, ki se bo pričel 6. mal. travna, se bodo naslednje dni poslanci volili:

- 1) 21. tega mesca bodo volile svoje poslance občine ali srenje na kmetih.
- 2) 26. tega mesca bodo volile me-sta in tergi svoje poslance.
- 3) 28. tega mesca bodo volili veliki posestniki ali grajski v deželnim glavnim mestu v Ljubljani svoje poslance.

Iz Krašnje. — Vse, kar je, je pod oblastjo vsigamogočniga, živiga Boga, stvarnika nebes in zemlje; vse, kar je in se godi, je in se godi ali po Njegovi volji, ali pa po Njegovim dopušenji. Vse, kar je dobrija, je od Njega, gospodarja vse stvaritve, je po Njegovi volji; na ravnost Njegovi volji nasprotno pa je vse napčno, krivično, pregrešno, vender pa dopušeno po Njem. in sicer dopušeno ko izvir svobodniga gibanja človeškiga. Človek ko svobodna, s pametjo obdarovana stvar, ima prosto voljo, po ti prosti volji zamore dobro ali pa slabo voliti, toraj volji Božji primerjeno ali pa taisti nasprotno ravnati, in po tem njegovim ravnanji bode vse njegovo znotranje in zunanje vedenje na tehničnici božje neskočne pravice ali zasluženja in tedaj nejenljiviga plačila vredno spoznano; ali pa bo za-verženo, in človek pogubljen. Sploh, brez svobodniga gibanja, brez proste volje nam ni mogoče misliti ne Boga, ne angelov, ne človeka, ne zasluženja ne kazni, ne nebes ne pekla, in v tem svobodnim gibanji je vklad, je vir iskati napčnosti, pregrehe, t. j.: krivična, volji Božji nasprotna raba volje človeške je mati vsega napčniga, krivičniga, pregrešniga, ktero vse sicer Bog ravno zavoljo nra-vne (moralne) postave v nra-vnim (moralnem) kraljestvu dopuša, nikakor pa ko neskončno sveti in pravični ne poterdi, temveč zametuje in kaznuje, ker edino le to, kar je zares dobro, se tudi z Njegovim bitjem strinja, je tedaj po Njegovi volji, ter ima v Njem svoj začetek. Vse dobro tedaj je in se godi po volji Božji, med tem ko napčno, krivično, pregrešno Božja previdnost le zavoljo svobodniga gibanja, zavoljo proste volje terpi, ob enim pa kazovavni, večni pravici odločuje, s tem pa tirjati nra-vne (moralne) postave v kraljestvu nra-vnim zadostuje in sicer popolnoma in na vse strani. Človek, Božja stvar, je zavoljo napčne rabe proste volje sicer popačene nature, pa v začetku je bil iz rok Božjih prišel ves zdrav, ves Bogu dopadljiv in nedolžni, in je zdaj zopet po Kristusu na pot zavrnjen, po kteri je v stanju, se spet v svoji prvotni stan Božje dopadljivosti povzdigniti ter posvetiti. Človek je toraj ko božja stvar od Boga, tedaj pa tudi ne po dopušenji, ampak po volji Božji na svetu, in to temveč, ker ga je odrešenje z Bogom spravilo in ga zmožniga storilo, da doseže svoj poglavitni namen, svoje zveličanje. Kakor je pa človek, tako so tudi narodi od Boga, in torej ne po dopušenji, ampak po volji Božji na svetu, ker slednji narod obstoji iz ljudi, združenih po jeziku med sabo. Ne naključje, ampak Božja previdnost je, ki stvaritve lepoto in mikavnost v raznosti in različnosti stvari posamno in skupno razodeva, k čimur mnogo tudi različna govorica pripomore. Govorica je predrág, je Božji dar, ki je že v starih starih časih v rokah Božjih ko srede-ka bila, napuh zaverniti, ljudstvo ponižnosti učiti, in ga, ki je dozdej le en jezik govorilo, razdeliti v razne narode z raznimi jeziki. Narodi so potemtakim od Boga in so tako dobro po

volji Božji na svetu, kakor posamezni človek. Ak so pa narodi od Boga in po volji Božji na svetu, imajo pa tudi pravico, se ko narodi gibati in živeti; in če imajo sploh narodi to pravico, jo imajo tudi Slovani; in če jo imajo Slovani, jo imajo gotovo in brez dvombe tudi Slovenci. Ali pa je morde kak narod pred Bogam boljši mem družih? Pred Bogam je en narod ko drugi, vsaki poklican v Božjo čast in za nebesa, in le tisti je v resnici več vredin, kateri v svojih posameznih udi in zopet skupno odmenjenimu poklicu bolj primerjeno živi. Bog, po kteriga volji se človeštvo v mnoge narode deli, je dal postaviti, in po ti postavi bo razsojena na tehtnici neskončne Božje pravice človekova vrednost ali nevrednost, njegova veljava ali neveljava, torej človekova večna sreča ali pa nesreča. In ta postava se glasi: Ljubi Gospoda svojiga Bogá čez vse, bližnjiga pa ko samiga sebe; in to postaviti, to zapoved v zadevi bližnjiga je razložil Kristus sam, rekoč: „Vse, kar koli hočete, de vam ljudje storé, tudi vi njim storite. Zakaj to je postava in preroki.“ Ako smo pa mi zavezani, posamezni svojimu bližnjimu pravični biti in mu le dobro storiti, ker to tudi mi od njega želimo, moramo tudi gotovo ravno tako zavezani biti, skupno kakor narod pravični biti drugim narodom, ter jim le dobro storiti. Kar pa od nas velja do drugih narodov, velja nasproti tudi njim v zadevi do nas. Pravica se mora zgoditi enimu ko drugimu, ker krivica je postavi ljubezni nasprotna, je nekeršanska, in nikdar dobriga sadu ne obrodi. Nas pa postava ljubezni, postava Božja pred krivico svari, krivice brani; nam tudi nasproti, in že nekoliko ravno s tem, marsiktere dolžnosti naklada, in kakor ima posamezni človek take dolžnosti do Bogá, do sebe in do bližnjiga; ravno tako imajo tudi ljudstva, imajo narodi svoje dolžnosti, in sicer tudi do Bogá, do sebe, in do bližnjiga. Po tem, kakor le ti dolžnosti spolnujejo, so tudi na nravi tehtnici več ali manj vredni, in kakor se človek pregreši, ako bližnjiga v spolnovanju dolžnost zadržuje, tako se pregresi tudi tisti, kateri narod sovražno in zaničevavno napada, in mu brani, po natorni, mu od Boga odločeni poti Bogú v čast in sebi v srečo brez krivice do drugih narodov gibati se in izobraževati, in tako ko narod eno svojih prvih dolžnost spolnovati. Ako pustimo zdaj narode sploh, in se ozremo edino le na slovenski narod, lahko razvidimo, de naš narod ne živi le samo v resnici na zemlji slovenski, ampak ima tudi pravico, na ti zemlji živeti, in sicer živeti ko narod, torej se natorno na vkladu slovenskiga življa gibati in izobraževati, in to po pravici od Boga zadobljeni, po tirjatvi vélike zapovedi ljubezni keršanske in zavoljo dolžnost, ki jih ima ko narod do Bogá, do sebe in do drugih narodov.

Iz Kaire (kamor je prišel po opraviilih) piše g. apost. provikar 13. pros. med drugim, de sta dva naj upniših misijonskih mladenčev umerla, nepozabljivi Andrej Šerif v Rimu in Jak. Habeši v Neapeljnu. Tako, pravi g. provikar, je misijon terdo poskušán tudi od te strani, kamor se je naše poslednje upanje opiralo. V Šelalu pa je tudi umerla naj pridniša zamurska deklica. Vender nas tolaži, pravi dalje, de vsi so umerli svete smerti in so torej med misijonskimi pervenci v nebesih, kjer zanesljivo nas ne bodo pozabili. Vstav v Neapeljnu tudi pri nevgodnih časih prelepo napreduje. Morebiti Bog vender le dá svoj blagoslov in bo od tod izhajal blagor za zamurski misijon. Rejenci, ki so pri nas, se sploh pridno obnašajo, in to je pri zamurcih večí del, ako se nad njimi tenko in oistro pazi; tode iz njih nestanovitnosti se je vsiga hudiga bati ... Sestere zamurske deklice v tukajšnjim vstavu (v Kairi) „pri dobim Pastirji“ so veselje svojih učenic; čisto priproste in nepopačene duše so, in odrejajo jih takó, de upam, one bodo kdej koristne podpore temu misijonu. Tudi zaupam v Božjo milost, de mnogoteri keršeni in razkropljeni zamurci niso zgubljeni za naš misijon, ter se nadjam sreče,

de jih bomo kdaj vse v keršansko občino zbrali. Sicer bodi Bogú potoženo, de dosedanji sklenjeni zakoni imajo žalostne nasledke; moram pa tudi spoznati, de so nad tem po nekoliko okolišine zadolžene, nar bolj pa zamurska nestanovitnost. Jožef Vodic, postavim, že dvé leti po ladijah sem ter tje kroži, in se ne zmeni za svojo ženo in hčerko. Zapušeni (Marii Uršičevi) smo dolgo časa na vertu delo dajali, in storili smo za njo, kolikor smo le mogli. Bilo je pa njeno obnašanje tako, de smo jo mogli odpraviti, pri tem je pa vender nismo iz oči pustili. (To se pové zavoljo tega, de bi dobrotniki, ki so ji odkupili, in drugi za nje molili. Vr.) Keršanstvo takim ljudém ni pregrelo serca, in zdijo se mi kakor keršene podobe.

Zavzél sim se nad oznanili v „Salzb. Kirchenbl.“ Šelal je in ostane po večkrat razodeti volji kardinala prefekta v propagandi misijonsko ostališe (hospic) za prihajoče in iz znotranjiga se povračajoče misijonarje. K temu ga njegovo poterjeno zdravo obnebeje pripravniiga dela, — in pa vstav za zamurske rejence. Tudi ima propaganda še zmiraj to misel, znotranjo Afriko le ob časih obiskovati, k čemur nam pa za zdaj zadostniga števila privajenih (všolanih) misijonarjev primanjkuje. Sv. Križa, kaj pa de, se moramo deržati, brez njega bi ne imeli nikakoršne stopnje ob Beli reki.

Od treh misijonarjev, ki so konec kimovca pretečeniga leta v znotranje šli, nimam še družih naznanil, razun de so v Hartum prišli. Hartumske barke so letas prav kakor vojsko vzdignile zoper uboge zamurce, jih toliko vsužnjiti, kolikor bi bilo moč. Bojim se za naše misijonarje, de morebiti k sv. Križu celó iti ne morejo. Med tem takim pa je prišlo v Hartum pet poglavarjev zmed Šilukov, ki so se pritožili zoper razuzdanosti, ki jih ti ljudje počenjajo po njih deželah. Veseli me, de so tako na noge stopili, in upam marsikaj dobriga iz tega. Kar mene tiče, se bom pri vsih gosposkah poganjal za uboge zamurce in zoper sužinske barantače, k čimur me že tako veže skerb za naš misijon.

Razgled po keršanskim svetu.

V Insbruku je 4. t. m. Jure März, iz Parskiga, v nar lepšim cvetu svojiga življenja iz luteranske v katoliško Cerkev prestopil. Pridno in dobrovoljno poslušanje Božje besede ga je k resnici pripeljalo.

V Pešti bodo mende zidali anglikansko-protestanski tempelj. Kdo vé, kaj bo še vse prinesel medved „liberalizem“, ki svoje otroke s tacami teptá in tuje mehkužno boža!

V Budimu se zopet napovedujeta dva nova slovenska časnika: „Pešt-budinske vedomosti“, ki bodo jele 19. t. m. izhajati, in „Černoknjaznik“, kteriga prvo število je že na svitlim. Tako imajo ogerski Slovenci že devet časnikov. Bog daj vsm, de bi Slovakam, našim bratom, k časni in večni sreči pomogli!

Mil. gospod Riccabona, škof v Veroni, so izvoljeni za kneza škofa v Trientu.

S Černe gore pišejo v „Pozor“, de ni res, de bi bili Černogorci v boji z Nikšićani zene sekali in druge trinostva počenjali, kakor so „Presse“ in njene sestrice na vse vetrove razglasile.

Sv. Oče so prejeli 29. prosenca pismo zedinjenih Bulgarov, podpisano od načelnikov tega naroda. Brez pomude nato dajo v novo natisniti „Responsa Nicolai Papae I. ad Consulta Bulgarorum“ (odgovore papeža Nikolaja I. na svetovanja Bulgarov; in desiravno so sami v stiski, so poslali jezero tolarjev iz svojiga za njih potrebe. Naročili so tudi veliko novo podobo za bulgarsko novo cerkev v Carjigradu, ki bo pred oči stavila poslance, klečeče pred papežem sv. Leonam I. in jemlječe iz njegove roke list Flavijana, kateri list je odkazoval osnovo pri kalcedonskim cerkvenim zboru 451.

(Týg. Kat.)

Sv. Oče so undan nekemu Francozu rekli: „Jest zamorem premagan biti, papeštvo pa ne more premagano biti. Sv. Peter je bil tukej križan, in vender sim jest tukej.“

O. Galluci, opat od Piemončanov ropaniga in skru-njeniga samostana Casamari je bil 31. pros. pri sv. Očetu. Solze so jih oblivali, ko jim je pravil, kako zverinsko so ti gerdi ljudje delali, poslednji ciborij iz tabernakelja iz-tergali in sv. Hostije po tleh stresli. Papež so pri svoji lastni revšini oropanim mniham dali denarja, 3 lepe sreberne ciborije, srebern kelih, veliko prelepo moštranco in 2 po-zlačeni opravi. Cistercienska opatija je na podertinah, kjer je imel Cajus Marius svojo hišo; od se tod tako imenuje.

Italija se edini, Italija bo skorej edina, Ita-lija bo skorej svobodna, in še več enaciga pišejo tako imenovani „liberalni“ listi, češ, kdo vé, kaka srečna zvezda izhaja nad Lahi, ko so s puntam, z ropam, z lažjo, potuho, tatinstvam in vsaktero krivico toliko vladarjev pregnali in njih dežele pograbili, zraven tega pa še toliko kervi prelili. Poglejmo nekoliko globokejši v srečo zedinjane Italije, in nikar ne poslušajmo tistih, ki zlate gradove na oblakih vidijo, kjer jih ni. Zastran tega piše „Münch. Sonntags-blatt“: Italija se zmirej globokejši pogrezva v brezno kervi, gnjusob in laži, in kakor de bi nesrečni deželi ne bila še dovolj morija, rop in ogenj ter vsaktere hudobije, ki so jo obiskovale, ji je sardinska vlada še butaro svojih postav in roparskih določil na herbet naložila. Tudi za neapolitansko kraljestvo je bil odpravljen konkordat od l. 1818 in vse poprejšnje in poznejši pogodbe med Rimom in kraljevo vlado, kakor tudi duhovska sodnija. Pravice duhovske službe deliti, se je država polastila, skorej vsi duhovski redi (ordni) so overženi in njih posestva za državno de-narnico pograbljeni. Škofje in duhovni so odsihmal od vravnovanja pobožnih založb izločeni. Kardinal vikši škof se je zoper ta cerkveni roper uperil; za odgovor mu je derhal okna pobila. Nar veči del škofij na Napolitanskim je sedanji čas — čas sreče! svobode! edinosti! brez škofov. 24. sve-čana so avelinskiga škofa jetnika v Turin (središe in izvir svobode!!!) odpeljali. Po ječah glavniga mesta sedi 43 du-hovnov, veči del mnihov, in ker tudi množica prijatelov pra-viga kralja ječe napolnuje, potlej, se vé, de roparji in tatovi v njih prostora nimajo, in v doželeni svobodi svoje gerdobije počenjajo. To svobodo potepuhi dobro na svoj mlin obračajo; v 15 dneh so 42 ljudi potuhnjeno umorili, 38 moških in 4 ženske. Tudi po družih Viktor Emanuelu pod-jarmljenih deželah so pravice duhovstva in samostanov over-žene, cerkveno premoženje pograbljeno itd. Pri vsim tem so pa mogli v Umbrii in Markah (papežu ugrabljenih deželah) nekatere kloštre lazarjanov in usmiljenih sester na tirjanje ljudstva nazaj dati. Tudi v Genvi so bili oo. francišskani iz svojiga samostana pregnani, ker so se branili, za sol-date, ki so v roparski vojski padli, maševati. Pri tem se pa laški škofje stanovitno in moško obnašajo; napolitanski niso pustili zavolj poropanja Gaete zahvalne pesmi opraviti; lombarški so duhovstvo opomnili, de naj ljudstvo svarijo pred posvetnim ali civilnim zakonom, ki ga vlada postaviti hoče; toškanski so se v postnih pastirskih listih glasili zoper razuzdano tiskarstvo. Piemonska vlada pa temu na-sproti zatira dnevnike, ki so papežu in pregnanim pogla-varjem zvesti; tako je zaterta „Aurora“, katolišk list v Neapelju, „Contemporaneo“ v Florencii.

Kako deleč v hudobii in potuhnjenosti zamore člo-vek zabresti, kaže potepinski list „Nazione“, ki vse gnju-sobe, morije itd., ki so se zdaj na Laškim godile, papežu natveza, in sv. Očeta k pokori opominja. To je več kot peklenska potuha!

V Florencii ste bile 6. t. m. dvé protestanski deržini v katoliško Cerkev sprejeti, namreč deržina Kopp, mož in žena, in deržina Gert-ova, mož, žena in pet otrok. Vikši škof sami so jim podelili pogojni kerst, sv. birmo in sv.

Rešnje Telo. Torej ima Cerkev v sredi britkost še zmirej kej veselja.

V Lijonu na Francoskim sta dva brata zdaj mašnika posvečena, ki sta pred nekaj leti iz imenitne izraelske ro-dovine Lemanove v katoličanstvo prestopila in se kerstili dala. Kardinal vikši škof Bonald so obema v eni duhovni službo dali.

Lijonsko semenišče za afrikanski misijon je dobilo od sv. Očeta pooblastenje, v kraljestvu Dahomé ob večerni Afriki sv. evangelij oznanovati. Pervi trije misijonarji so 5. t. m. v Tulonu stopili v barko. To je tisti nesrečni Da-homé, kteriga kralj je mende že 1700 ljudi v spomin na smert svojiga očeta dal zaklati, in veliko število jih je neki še v smert odmenjenih, ker kralj meni, de še le potlej bo spomin umerliga očeta dovoljno počesčen, ako jih bo 2500 poklanih. Prebivavci tih krajev zveri in živine malikujejo. — Morebiti bi pomagalo, tiste olikane gospode med njo v šolo za kak čas poslati, ki jim dobrotnost keršanske vere že preseda, in jo na vse strani spodrivajo? Na Laškim je samo bratovstvo in osvobodovanje že brez števila ljudi po-klalo; avstrijski časniki tudi tukej enako pot pripravljajo. Evviva „Freiheit der Presse!“

Francoski škofje so neprenehama serčni vojskovavci za sv. Očeta, katoliško Cerkev in pravico. Napoleonov pisac Laguerroniere je v neki preklicani knjižuri Napoleonovo djanje in nehanje v preteklih in sedanjih okolišnih zago-varjal in prederznil se je celo papeža tožiti, de je nehva-ležin Napoleonu. Tudi starašinstvo (senat) in postav-odajavni zbor z Napoleonam sploh vlečeta, desiravno so se tudi moške vmés prav serčno za brambo sv. Očeta oglasili. Starašinsko pismo do cesarja prav lizunsko pravi med drugim: „Vaša sinovska ljubezen za sveto reč se je nepre-nehama skazovala v brambi in vzderževanji svetne papeževe oblasti, in starašinstvo brez pomislika poterdí vse dela Vaše poštene in zmérne politike. Tudi v prihodnje zaupamo v vladarja, ki papeža s francoskim praporjem zavétva, mu v njegovih poskušnjah pomoč deli in je za Rim in papeški sedež naj marljivši in naj zvestejši čuvaj.“ — Temu na-sproti so pa škofje in nekteri svetni moške družih misel. Deset njih je v pastirskih listih protestiralo zoper Laguer-ronierovo knjižuro, več jih je pa k orleanskimu pristopilo, ki je v posebnim pisanji zvijače omenjeniga pisca razodel in z neprestrašljivo serčnostjo overgel. Pastirski list poa-tierskiga škofa biča Napoleonovo zvijačo, ki se dela, kakor bi papeža branil, pa ga vender sovražnikom prepusti. Pri-merja namreč Napoleona Pilatu, ki si je roke umil, potem ko je bil Zveličarja sovražnikom zročil. Kolikor koli so bili tudi Iškarjot in veliki judovski duhovni deležni nad Jezusovo obsodbo, bi vender brez Pilata ne bili mogli nič opraviti. Tudi Veuillot, nekdanji „Universov“ vrednik, je uno knjižuro po vrednosti ošibal. On pravi, de sladkarska knji-žura „Papež in šod“ je bila Judežev kušljaj. Začel se potem ték terpljenja; bili smo v sodnji hiši, vidili smo pismarje in farizeje, pa tudi s previdnostjo pripravljeno kri-čanje derhali (križaj ga, križaj); šli smo na Golgoto in zdaj stojimo na verhu Kalvarije, kjer darovanec visi na križu in presunljeja s sulico pričakuje; še se je pogrešala v žolcu in kislu pomočena goba: — tu je le (nam-reč, potuhnjena knjižura)! — Lažnjiva knjižura tudi pravi, de bi bilo vse drugač, ko bi bil papež Napoleonov svet po-slušal ter nasvetvane prenarodbe privolil. „Armonia“ v Turinu pa mu na to odgovarja, de je bila vojska zoper Avstrijo in poropanje papeža že l. 1855 med Napoleonam in Kavurjem dogovorjeno, in bi torej sv. Oče sedanjimu stanu ne bili odšli, ako bi bili tudi v potuhnjeno tirjane prenarodbe (re-forme) privolili. Tudi se hinavstvo enacih mož zmirej bolj razkriva, ker v začetku se je govorilo, de naj sv. Očetu Rim z okrogom ostane, zdaj pa je princ Napoleon v stara-šinskim zboru naravnost rekel, de je zdaj le samo za ohran-jenje duhovske papeževe oblasti vprašanje, svetna oblast

pa naj obsega le samo manjši polovico rimskiga mesta. — K temu pravi Rimski dnevnik, da papeževa vlada od sebe zavrača odgovornost, katero ji Laguerronierovo pisanje natezuje, in da so v knjižuri prekanjene zvijače, kakor v poprejšnjih; da nagovor sv. Očeta in pisanje (depeša) kardinala Antonelli-ta zadosti spricugeta, koga zadeva odgovornost za žalostne dogodbe poslednjih let. —

Francosko ima 2592 samostanov in 9136 muihov, 42.381 duhovnov, 40.391 nun.

Po Parizu kroži ta le povestica. Cesarica je cesarova oblekla v lepo obleko vojakov, imenovanih zvavov. Tako oblečen gre k očetu Napoleonu III. Osupnjeni oče zakliče: „Lej ga! to ti je eden iz mojih junških zvavov! Kaj želiš od mene?“ — Cesarovič: „Dovoljenje!“ — Napoleon: „K čemu?“ — Cesarovič: „De smem iti braniti svojiga kerstniga botra“ (to je, papeža)! — Ne vé se, kaj mu je oče nato odgovoril.

Nar večji cerkve v Evropi. V cerkvi sv. Petra ima prostor 54.000 ljudi; v stolnici v Milanu 37.000; v cerkvi sv. Pavla v Rimu 32.000; v cerkvi sv. Pavla v London-u 25.000; v veliki cerkvi v Florencii 24.000; v cerkvi sv. Sofije v Carjigradu (zdaj turški mošeji) 23.000; v Lateranu v Rimu 22.900; pri Gospej — Sveti (Notre-Dame) v Parizu 21.000; v veliki cerkvi v Pizi 13.000; v cerkvi sv. Štefana na Dunaji 12.400; v dominikanski cerkvi v Bononii 11.400; v cerkvi sv. Marka v Benetkat 7.000 ljudi. (C. a M.)

S Turškiga. Bosanski oo. frančiškani, ki so si kupili v Carjigradu cerkev sv. Jurja in gostišče za avstrijske podložnike, so zmirej, kakor povsod, imeli obilno ljudstva pri službah Božjih, ker od vsih strani so se k njim zbirali verni Slovenci. Tudi bratje Bulgari so pridno k pridigam hodili, in prepričali so se, da tudi materska slovenska beseda tukaj svoje pravice ima pri cerkvenih obredih, ker se n. pr. list in evangelij pri sv. maši po slovensko poje, enako pasijon veliki teden itd. Tudi to jim je pripomoglo, da so se k svoji materi kat. Cerkvi poverili. Pravijo, da vinograd je pri tih južnih naših bratih dober, pa zanemarjen; delavcov je silno potrebno.

V Kočičini je zopet strašno preganjanje kristjanov zavrelo, odkar je bil del francoske vojne v Kino poklican. Kervožejni kralj Tu-Duk je mandarinam (državnim služabnikom) zapovedal, kristjane tako potrebiti, da Evropejci, ki se verjetno povernejo, tudi ne eniga svojih vernikov ne najdejo v deželi. V vel. travnu 1860 je škof Barrio-Ochon pisal, da 5 misijonarjev je ravno kri prelilo, 25 mašnikov ravno tistiga misijona pa malo poprej. Druzi pomorjenih vernikov pa je toliko, da jih več ne štejejo. V eni sami vasi je bilo 23 kristjanov mučenih in 43 v pregnanstvo odpravljenih; vas je bila z ognjem in mečem pokončana in 84 naj veljavniših prebivalcov vklenjenih v glavno mesto odpeljanih. V junški veri so se branili križ pohoditi, in bilo je njih 23 ob glavo djanih. Ko so bili na morišče peljani, se jim bliža neka žena in jim reče: „Duhoven je blizo, pripravite se za sv. odvezo.“ Vsi obudijo obžalovanje (grevingo) in kličejo na glas v Božje usmiljenje; katoliški duhoven, ki je bil skrit med množico, jim je delil sv. odvezo med tem ko so glavo rabeljnu podajali. Pričujoči neverniki v velikim številu so bili pri tem pogledu globoko ginjeni. — Na tako poskušnjo bi bilo treba kteriga tistih gospodov dunajskih vrednikov djati, ki pravijo, da so dobri katoličani, pa hujski kakor po judovsko zoper katoličanstvo pišejo.

Nektere iskrice.

Spisuje J. B.

Kolikorkrat je zveličana Johana podoba križaniga Jezusa pogledala, je vsa osramotena, razkesana in

potertiga serca zdihnila: „Dobrotljivi in usmiljeni Jezus! obrni svoje oči preč od mojih grehov!“ V poslednji bolezn je prosila, da so ji Jezusovo terpljenje brali, zato, je bolečine svoje bolezn s terpečim Jezusom voljno prenasala in z umirajočim Jezusom srečno umrla.

Kristjan, smert te svetnice ti dopade, posnemaj tedaj njé življenje, in boš deležin enake smerti.

Zveličani Katarini se Kristus v začetku njeniga spreobrnjenja prikaže ves kervav in ranjen. Ta prikazen jo tako pretrese, da ima odsihmal križaniga Jezusa vedno v sercu in pred očmi. Zato je pa tudi rekla: „Slovo vzamem od tebe, o svet, od tvoje lepote in od tvojih grehov! zapustim te, o svet, tebi se odpovem, nečimerna lepota, vas, o grehi, prekolnem! O gospod Jezus, zanaprej ne bom več tako nesramna, da bi te le z enim greham še razžalila. Po tvoji postavi bom živela, tvoja hočem biti tukaj in tam vekomaj!“

Kristjan, tudi tebi se kervavi Jezus prikazuje, zlasti ob petkih in postih; glej, da se kakor ta svetnica spreobrneš! —

Duhorske zadeve.

V ljubljanski škofii. Gosp. Anton Lavterju, duh. pom. v Škocijanu, je podeljena lokalija Banjaloka. — Gosp. Mih. Zupan, duh. pom. v Trebelnim, pride enako v Škocijan (b. G.) Gosp. Mor. Gosler, duh. pom. v Šentvidu pri Ipavi, pride v Trebelno. — Gosp. Jan. Križaj, fajmošter v Merni peči, je 11. t. m. umrl. R. l. P.

V lavantinski škofii. Prestavljen je čast. gosp. kaplan Janez Slomšek iz Sromelj v Sevnico. — Umerli so č. gg.: Mihael Spesič, zlatomašnik, sekovski duhoven, svetovavec in dosluženi dekan Hoški; — Janez Herga, fajmošter v Cerkovcu. R. l. P.

Darovi za sv. Očeta papeža Pija IX.

Z Dolenskiga dobrotnica 1 tol., t. j., 2 gld. — Dobrotnica 70 soldov. — Dobra oseba 1 gld. 50 sold.

Za afrikanski misijon.

Dve osebi 2 gld. 10 kr.

Pogovorji z gg. dopisovalci.

G. N. v N. m.: Za zdaj se ni moglo, bomo vidili, čedo pozneje moč. — K. P. je res prišel; zavolj Č. v prih. Dan. — P. T. g. K.: Smo posebno hvaležni za tehtni spis, ki pride kmali na versto. — G. G.: S hvaležnostjo prejel, in bo prihodnjič vse natisnjeno. — G. S.: Prosimo za zamero, ker je bila zopet tesnoba.

Postna.

„Kdor se pelja dereči vod' nasproti,
Ne smé nikdar prenehati z veslanjem.“
Tako nikdar ne nehaj z bojevanjem.
Kdor zmage se čez poželjivost loti.

Pravilo to, v vsi jasnost' in gorkoti.
Sprejeli smo z veseljem spoštovanjem
V pastirskim listu, ki ga z radovanjem
„Danica“ *) po Slovenskim krog napoti.

Nenehama tedaj nasprot' veslajmo
Dereči vodi hud'ga poželenja,
Ki skuša vsaciga do konc življenja.

Nenehama ga z zderžnostjo berzdajmo:
Kroté pohlepnost gerla, oči pa mésa,
Kroté vso strast in slast duhá, telesa.

Balantinov.

*) V 4. listu.